

בדיקות מעקב שגרתיות לחולי סוכרת: גורמים מעודדים וחסמים בפריפריה הצפונית, והשפעתה של מעבדת בדיקות ניידת על שיעורי עריכת הבדיקות

נורית דסאו, LL.B, MBA; בת' זלצמן, MA, MPH; סיון שפיצר, PhD
הפקולטה לרפואה ע"ש עזריאלי, אוניברסיטת בר-אילן

מטרות

- למידת תהליך הרצת פעילות הניידת ברשויות נבחרות במחוז הצפון ודפוסי עריכת הבדיקות בה;
- למידת שביעות רצון הנבדקים בעריכת הבדיקות בניידת, בכלל, ובהשוואה לעריכתן במרפאה, בפרט.

רקע

סוכרת היא אחת המחלות הכרוניות השכיחות ביותר בישראל ומהווה סיבת המוות השלישית בשכיחותה בארץ. שיעור ההימצאות של סוכרת בישראל, כמו גם שיעור האיוון של חולים סוכרתיים, הם בעלי קשר הפוך למעמד החברתי-כלכלי, ובהתאמה, במחוז הצפון שיעורי התחלואה בסוכרת והתמותה ממנה הגבוהים בארץ. כתוצאה מאופייה הכרוני וחומרת הסיכוכים האפשריים בה, הסוכרת מהווה נטל כבד על המטופל, משפחתו ומערכת הבריאות. גופים מקצועיים בינלאומיים ממליצים על ביצוע בדיקות מעקב שגרתיות לצורך הימנעות מסיכוכי המחלה. מעבדת בדיקות ניידת, הכוללת: בדיקות דם, שתן, כף רגל ועיניים, מאפשרת לחולי סוכרת לערוך את כל בדיקות המעקב הנדרשות למחלתם במרכז, בזמן קצר וסמוך למקום מגוריהם.

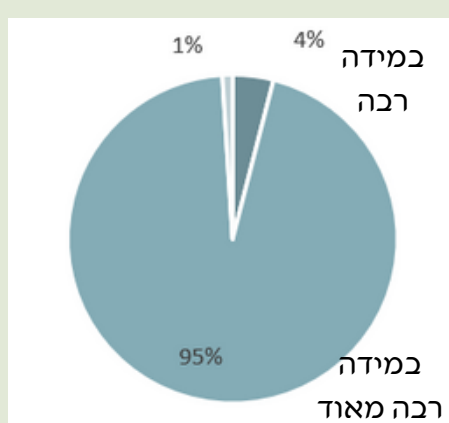
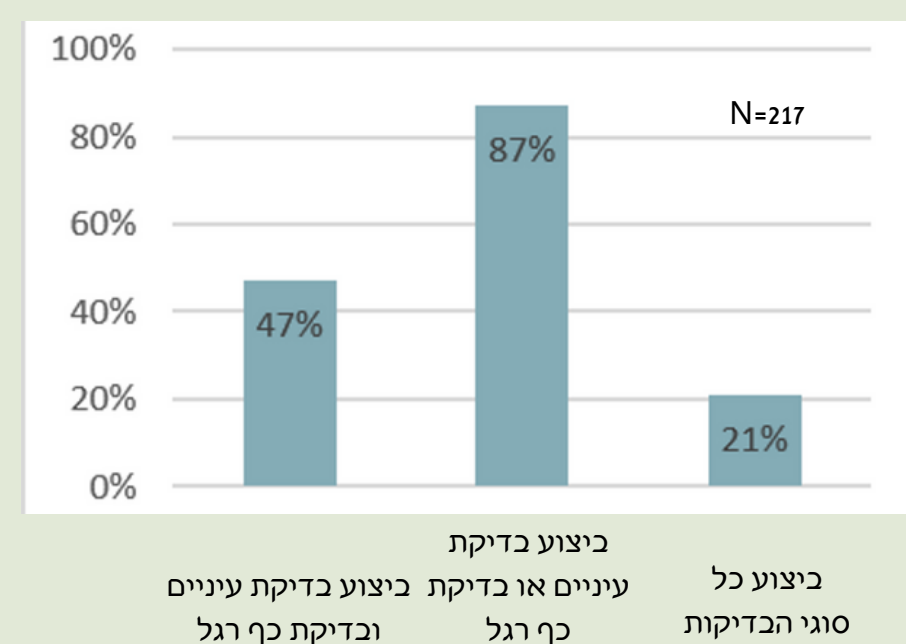
שיטות

ניתוח נתונים תפעוליים הנאספים במסגרת פעילותה של הניידת. בנוסף, ניתוח נתוני שאלון שממלאים מטופלים המגיעים לבדיקות בניידת, הכולל שאלות בנושא הבדיקות שביצעו ושביעות רצונם מהתנהלות הניידת ועריכת הבדיקות במרכז (בסקלה של בין 1 (במידה רבה מאוד) ל-5 (בכלל לא)).

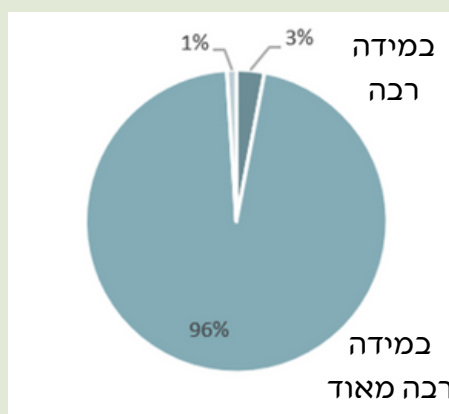
ממצאים

הניידת פעלה ב-5 רשויות במחוז הצפון, ונערכו בה בדיקות ל-217 מטופלים;

כ-21% מהנבדקים ביצעו את כל סוגי הבדיקות שיכולות להיערך בניידת: בדיקות דם, שתן, כף רגל ועיניים;
כ-87% ביצעו בדיקת כף-רגל או בדיקת עיניים וכ-47% ביצעו את שתיהן. נגישות לעריכת שתי הבדיקות הללו במרפאות הקופה נמוכה יותר עבור מטופלים בהשוואה לבדיקות דם ושתן.

99% מהנבדקים בניידת הביעו שביעות רצון בעריכת הבדיקות במרכז בניידת במידה רבה (4%) או רבה מאוד (95%);

99% מהנבדקים בניידת דיווחו שעריכת הבדיקות בניידת היתה קלה יותר מאשר במרפאת קופת חולים במידה רבה (3%) או רבה מאוד (96%).

מסקנות

מעבדת בדיקות ניידת יכולה לשמש כאתר לעריכת כל בדיקות המעקב הנדרשות לחולי סוכרת ובשביעות רצון גבוהה מצדם. מומלץ לתמרץ את קופות החולים להנגיש לחולי הסוכרת את בדיקות המעקב השגרתיות המומלצות ע"י גופים מקצועיים באמצעות מעבדת בדיקות ניידת, כך שיינתנו באיכות סבירה, בתוך זמן סביר ובמרחק סביר ממקום מגוריהם, כנדרש בחוק ביטוח בריאות ממלכתי.